

stros parochos; neque talis facultas videtur esse in usu in Ecclesia, vel unquam fuisse; et ideo fortasse Concilium Lateranense simpliciter, et absque tali exceptione locutum est. In dicto ergo c. *Placuit*, solum additur per illa verba moderatio quædam illius rigoris, quem lex ibi lata præ se ferre videbatur. Cum enim hoc judicium sit maxime voluntarium ex parte pœnitentis, et quasi arbitrium ex parte confessoris quoad pœnitentiam imponendam, arduum videri poterat cogere pœnitentem ad standum judicio et sententiae primi confessoris, ita ut non possit ab alio mutari, etiamsi de novo se illi committat.

24. Nihilominus tamen propter reverentiam sacramenti, et honorem confessoris, et ob vitandam etiam ignaviam pœnitentium, prudenter illud statutum fuit, cum illa tamen moderatione, quæ ex natura rei videbatur necessaria et quasi debita pœnitentibus, *Nisi per ignorantiam*, etc. Cujus sensum esse existimo, id est, *Nisi prior sententia quoad pœnitentiam injunctam manifestum contineat errorem*, hujus rei judicium non ipsi pœnitenti, sed alteri confessori intelligimus esse commissum. Unde ex vi illius textus non prohibetur sacerdos audire confessionem prius alteri factam; sed ita audire, et judicare de illa, ut mutet pœnitentiam ab alio injunctam, nisi manifestum errorem in illa perspiciat. Atque ita cessat illa quæstio, an hæc exceptio ignorantiae extendenda sit ad alias causas similares; quia juxta hanc intelligentiam non tam est sermo ibi de ignorantia personæ, quam de ignorantia seu errore, qui in illo facto intercessit. Unde sive ortus fuerit ex propria ignorantia speculativa, ut sic dicam, sive ex malitia et errore pratico, locum habet prædicta moderatio, idque optima ratione; nam æquitas justitiae æque id postulat in utroque casu, et nomen ignorantiae satis proprie explicatur illo modo, ut utrumque casum comprehendat. Et merito Pontifex illa voce usus est, quia quoties talis error in sententia inventus fuerit, potius ignorantiae, quam malitiae tribuendus est. Quapropter, quoad hanc partem non est dubium, quin illa lex, hoc modo intellecta, licite possit a confessoribus in praxi servari. Quoad alteram vero partem prohibentem hanc mutationem pœnitentiae simul injunctæ, postquam pœnitentiae publicæ cessarunt, etiam existimo quodlibet jus positum in hac parte cessasse. Quid vero in hoc confessoribus liceat, dicemus infra, agentes de satisfactione.

SECTIO III.

Utrum aliqui habeant vel habere possint facultatem eligendi confessorem ex sola consuetudine.

1. *Ratio dubitandi.* — Ratio dubitandi sumitur ex cap. 2 de Pœnit. et remiss., in sexto, ubi dicitur, nulla consuetudine introduci posse, ut aliquis valeat sibi eligere confessorem sine licentia proprii sacerdotis; et supra reddebamus rationem, quia hoc est contra jus divinum, quod nulla consuetudine revocari potest. Atque ita simpliciter tenuit D. Ant., supra, cap. 19, § 19.

2. *Contraria sententia, quæ probatur.* — In contrarium autem esse videtur usus in multis casibus; nam parochi utuntur hac facultate sine speciali licentia Episcoporum, unde, cum non habeant a jure, videntur habere ex consuetudine. Idem videtur esse de simplicibus sacerdotibus, et de quibusdam aliis personis in dignitate constitutis. Item confessionem venialium, et jurisdictionem ad illam multi putant esse sola consuetudine introductam. Et confirmatur, quia consuetudo potest dare jurisdictionem juxta c. *Cum contingat*, de Foro competent., et sumitur ex c. *Dilecti*, de Arbitris. Sicut e contrario consuetudo auferit jurisdictionem; unde aliqua peccata dicuntur esse consuetudine reservata. Propter hæc ergo posteriorem hanc sententiam secuti sunt Hostiensis, Raymundus, Alensis, Gerson, Guillelmus de Monte Lugduno, quos refert Gabr., lectio. 3 in canonem, et ipse admittit hanc sententiam esse magis piam, et sufficientem ad excusandum, quamvis alteram dicat esse tutiorem. Hanc etiam sententiam sequitur Navarrus in dicto c. *Placuit*, n. 30 et sequentibus; sumitur ex Cajet., verb. *Absolutio*, 2; Soto, dist. 18, q. 4, art. 2. Et mihi etiam probatur, si recte explicetur.

Assertio.

3. Dicendum ergo censeo, ubi constiterit talem consuetudinem introductam esse, et videntibus, ac tacentibus ordinariis pastori bus bona fide exerceri, eam sufficere, ut pœnitentes secure possint uti hac facultate, quamvis hæc non tam per ipsam consuetudinem detur, quam data significetur. Prior parsatis probatur argumentis secundo loco factis. Posterior vero suadetur prioribus argumentis, quia sola consuetudo per se sumpta non habet unde possit hanc facultatem tribuere; er-

go, si proprie loquendum est, solum est signum sufficiens facultatis concessæ a pastori bus, et nunquam revocatae, sed quasi per tacitum consensum perpetuo durantis. Non est enim verisimile illam consuetudinem inchoatam esse per confessiones sacrilegas, et reipsa nullas, et per eas solas introductam esse; hoc enim juri divino repugnat; signum est ergo præcessisse facultatem aliquam, saltem generalem, nunquamque fuisse revocata; et ita ex vi talis concessionis quasi continuatæ consuetudine fuisse introductam. Nec videtur, moraliter loquendo, alio modo potuisse introduci; quia recurrente ad initium consuetudinis, interrogo, an qui coepi runt uti hac facultate, id fecerint de licentia sui proprii sacerdotis, vel omnino absque illa; si primum dicatur, non fuit proprie hæc facultas consuetudine acquisita, sed origo ejus fuit facultas superioris, quæ per consuetudinem conservata est, et ipsa facultas videtur fuisse causa talis consuetudinis; si vero dicatur secundum, ergo omnis ille usus jurisdictionis in principio talis consuetudinis erat nullius momenti, et contra divinum jus; ergo per similes actus non potuit introduci consuetudo.

4. *Objectio.* — *Solvitur.* — Dices, potuisse in principio esse abusum, postea tamen pastores Ecclesiae ad majus malum vitandum tacite consensisse. Respondeo, esto id concedamus, semper tamen necessarium esse, ut interveniat aliqua sufficiens significatio consensus superiorum, ut ex tunc incipiat haberi hæc facultas, non tam vi ipsius consuetudinis, quam virtute voluntatis superioris, ad quam significandam potest juvare consuetudo. Quod recte declaratur exemplo supra tacto de sacerdotibus, qui ex consuetudine solent eligere confessorem; nam quia illi solent frequenter confiteri, ideo onerosum erat parochis omnes audire, et ideo facile in principio consenserunt, ut inter se invicem confiterentur, qui consensus non revocatus, consuetudine quasi continuatur, et ipsa consuetudo indicium est ejusdem consensus; ad hunc ergo modum de aliis consuetudinibus judicandum est. Et potest tandem in hunc modum declarari, quia quamvis jurisdictione consuetudine acquiri, tamen (ut ego opinor) id non fit sine adminiculo juris communis, præsertim in jurisdictione spirituali, quæ non potest a populo manare, sed a Summo Pontifice, et ideo non posset sola populi consuetudo illam præbere, nisi Pontifices hoc

6. Ex quo infero (quod magis illam decisionem declarat) facultatem hanc consuetudine obtentam talem esse, ut semper pendeat a voluntate proprii sacerdotis, ita ut non obstante consuetudine, semper sit in ejus potestate illam revocare, si velit, quia alias talis consuetudo formaliter ac directe esset contra jus divinum, quandoquidem ex vi illius posset subditus confessorem eligere, etiam proprio pastore repugnante. Item consuetudo, hoc modo introducta, esset valde onerosa

pastoribus Ecclesie, et contra subjectionem illis debitam, multumque contraria convenienti regimini animarum, ut etiam Glossa circa illum textum significavit; consuetudo autem, quae hujusmodi est, nunquam prævalere potest, aut jus aliquod conferre, c. 1 et c. *Cum venerabilis*, de Consuetudine, et cap. *Cum non liceat*, de Præscript. Posita autem hac veluti continua dependentia hujus consuetudinis a voluntate pastoris, optime verificatur decisio illius capituli secundi. Nam, si pastor videt et tacet, satis significat ex suo consensu habere subditos illam facultatem, et ita jam non est ad eligendum confessorem sine licentia pastoris; si vero ipse revocet, consuetudo non sufficiet, juxta illum textus decisionem.

7. *Ex cuius pastoris voluntate manaverit haec consuetudo.* — Advertere autem oportet, ex cuius pastoris voluntate manaverit consuetudo; nam ex illius vel superioris arbitrio revocari poterit, non tamen ab inferiori; ut si verum est consuetudine introductum esse, ut quilibet sacerdos absolvere possit a venialibus peccatis, quia illa consuetudo, vel ab Apostolis, vel a Summis Pontificibus originem duxit, aut confirmata est, ideo sine illorum consensu revocari non poterit ab inferioribus Prælatis. Consuetudo autem, ut parochi elegant confessorem, solum ex consensu Episcoporum creditur manasse, et ideo non dubito, quin possit Episcopus in suo Episcopatu hoc mutare, vel generatim pro omnibus parochis, vel specialiter pro aliquo, prout expedire censuerit.

8. Rursus advertere oportet, aliud esse consuetudine habere facultatem eligendi confessorem alienum, aliud vero consuetudine acquirere jus parochiani in altera parochia, et consequenter obtinere facultatem confidendi parocho illius parochie; nam hoc posteriori modo non acquiritur facultas eligendi confessorem, sed subjectio ordinaria in hoc foro, et ideo non pendet a voluntate alterius parochi, postquam acquisita est, nec repugnat iuri divino, quia neque est contra jus divinum, quod aliquis possit habere simul plures parochos, neque etiam quod, si illos habeat, possit eligere quem voluerit, etiam alio repugnante, quod secus est quando confessio fiat alieno. Atque haec sunt quae ad jus in hac parte pertinent. In quibus autem personis, vel casibus inveniatur talis consuetudo, ad factum spectat, quod sub scientiam non cadit, et ideo pro singulis locis et personis consulendæ sunt

consuetudines; nam quae generalius videntur introductæ, solum sunt illæ quas obiter insinuavimus.

SECTIO IV.

Qualis esse debet facultas eligendi confessorem ab homine concessa.

4. De potestate et modo concedendi hanc facultatem, satis in prima sectione dictum est; quibus autem de facto concedatur, non potest a nobis explicari, quia pendet ex voluntate pastorum. Regulariter vero solent habere hanc facultatem per privilegia perpetua reges, et alii similes principes. Item in Hispania per bullam Cruciate generaliter concedi solet; aliquando etiam per Jubilæa, et similes gratias, in quibus verba sunt consideranda, et expendenda ad intelligendum quantum hujusmodi facultates se extendant.

Dubitatio prima.

2. *Prima conclusio.* — Potest autem circa has facultates dubitari primo ex parte materiæ, quantum se extendat haec facultas simpliciter concessa ad eligendum confessorem, an scilicet se extendat ad omnia peccata, et ad sola illa. In quo primo dicendum est, se extendere ad peccata mortalia, et non ad venialia tantum. Probatur, quia propter sola venialia non esset necessaria facultas; qui autem illam petit, aliquid speciale petit, et in eodem sensu superior illam concedit. Deinde confessio simpliciter dicta non accipitur pro illa quae est de solis venialibus. Hoc autem intelligitur per se ac regulariter. An vero in aliquo casu speciali aliter judicandum sit, statim dicam.

3. *Secunda conclusio.* — Secundo, certum est, facultatem hanc non posse exceedere potestatem concedentis; nam, si ipse potest absolvere a quibusdam peccatis mortalibus, et non ab aliis, non potest facultatem dare extra illos casus, a quibus ipse potest absolvere, quia non potest ampliorem jurisdictionem delegare, quam ipse habet.

4. *Tertia conclusio.* — Tertio, non semper haec facultas simpliciter concessa se extendit ad omnia peccata, in quæ delegans jurisdictionem habet; nam, si alias aliqua peccata sibi specialiter reservavit, non comprehenduntur sub illa facultate generaliter tantum concessa, sed oportet hoc in ea specialiter exprimi. Ita declaratum est in c. *Si Episcopus*, de Pœnit. et remiss., in 6, et ratio reddi-

tur, quia in generali concessione illa non videntur, quae non esset quis in specie verisimiliter concessurus. Quæ ratio locum habet etiam in facultate in jure concessa, verbi gratia, Episcopis; et ideo ex vi illius non possunt absolviri a peccatis Summo Pontifici reservatis. Quod recte notarunt Palud., d. 17, q. 3, et Sylvest., *Confessor*, 1, q. 9. Idemque cum proportione dicendum est de facultate per similem consuetudinem obtenta. Imo et Summus Pontifex hanc facultatem generaliter concedendo, non solum non intelligitur concedere casus sibi reservatos, verum etiam nec reservatos Episcopis, quia etiam illi habent specialitatem, ratione cuius non intelliguntur comprehendendi sub generali clausula, nisi exprimantur. Quod sumitur a simili ex Clement. 1 de Privileg., et Extravag. *Inter cunctas*, eodem titulo, quibus in locis dicitur, quando Pontifex delegat jurisdictionem in hoc foro sub generali clausula audiendi confessiones, non concedere jurisdictionem ad absolvendum a peccatis reservatis Episcopis, quia non intelligitur derogare juri Episcoporum, nisi id exprimat. Satis est enim, quod per illam clausulam generalem intelligatur concedi ordinaria facultas, quam habent parochi seu ordinarii pastores.

5. *Objectio.* — *Diluitur.* — Dices: ergo, si alii cubi essent reservata omnia peccata mortalia, et superior concederet alicui subdito facultatem eligendi confessorem, seu confidendi absolute huic, aut illi personæ, non intelligeretur concedere facultatem ad confessionem de mortalibus, sed de venialibus tantum; quod videtur repugnare superius dictis. Respondeatur primo, negando casum; nunquam enim reservantur secundum Ecclesiae consuetudinem omnia peccata mortalia; nam ut minimum non reservantur omnia mere interna, neque etiam omnia externa, ut postea videbimus. Deinde, permisso illo casu, concedendum esset consequens; tamen illa licentia superioris non esset propria facultas, de qua nunc agimus, sed esset quædam dispensatio in aliqua regula, vel ordinatione humana. Posita enim illa reservatione, in rigore hujus sacramenti, et stante alia universalis consuetudine Ecclesie, non indigeret subditus licentia pastoris ad eligendum sibi confessorem. Nihilominus, ut confessio etiam de venialibus cum majori fructu et perfectione fiat, potest, præsertim inter religiosos, statui, ut nemo etiam de hac materia voluntaria confiteatur, nisi confessori a superiori designato; quod

Dubitatio secunda.

7. *An haec facultas finiatur per unum ac-*

tum. — *Dubitatio respondetur.* — Secundo circa durationem hujus facultatis dubitari solet, an finiatur per unum actum, id est, per electionem unius confessoris. Quod tractant Palud., dict. q. 3; et Sylvester, verb. *Confessor*, 1, q. 7; et Navarrus in dict. c. *Placuit*, n. 35, et num. 161, ex alio principio, quod haec facultas non tanquam delegatio, sed tanquam gratia judicanda est; gratia autem non cessat per mortem concedentis, quamvis res sit integra. Et confirmari potest a simili; nam facultas, seu litterae dimissoriae concessae a proprio Episcopo ad suscipiendos Ordines a quolibet alio, non amittunt vim suam per mortem concedentis. Similiter licentia facienda sacram, verbi gratia, in aliquo privato oratorio, durat post mortem concedentis; idemque est in similibus gratiis; idem ergo erit in praesenti facultate, quia etiam est gratia quedam, cui non repugnat hoc modo et sensu dari, ut, scilicet, duret quandiu non fuerit revocata, neque ab ipso concedente, neque a successore, qui tanquam unus ratione munera reputantur. Quando autem verba facultatis absolute et sine limitatione proferuntur, prae se ferunt concedi cum hac permanentia et quasi perpetuitate; non est ergo cur a nobis limitentur.

9. *Secunda sententia probatur.* — Atque haec sententia mihi magis probatur, est enim favorabilior, et satis rationi consentanea. Et quoniam de potestate concedentis mihi non est dubium, et factum pendet ex voluntate, quae ex forma concessionis colligenda est, ideo adverto variis modis seu formis posse hanc facultatem fieri, sicut alias. Primo, si concedatur facultas cum hac adjecione, *usque ad beneplacitum nostrum*; et talis adjecio censetur esse limitans licentiam ad personam concedentis, ideoque extingui per mortem ejus, quia beneplacitum personae ab illa pendet. Quae est communis sententia jurisprudentiarum in jure fundata, ut latius videbimus tractando de Censuris. Aliquando vero fit concessio cum hoc addito, *usque ad beneplacitum nostrae sedis*; et tunc sine dubio non cessat per mortem concedentis, quia sedes non moritur, sed perpetua est. Interdum vero fit concessio simpliciter absque ullo addito, per verba quae vel expresse indicant perpetuitatem, vel saltem illam non excludunt, sed admittunt; et tunc etiam judicandum est facultatem non extingui per mortem concedentis, sed concessam esse usque ad beneplacitum sedis, quia est favorabilis concessio, et favores ample intelligendi sunt; et quia alia iura indicant, gratiam non extingui per mortem concedentis; quod intelligendum est,

Dubitatio tertia.

8. *Prima sententia.* — *Secunda sententia.* — Statim vero insurgit dubitatio tertia, an saltem haec facultas cesset et finiatur per mortem concedentis. In qua eadem sunt opiniones, quae in simili dubio de jurisdictione delegata supra tractatae sunt; idemque judicium de illis ferendum videtur. Paludanus ergo, d. 17, q. 4, et Sylvester, verb. *Confessor*, 1, q. 7, ipso facto putant hoc privilegium extingui per mortem concedentis, nisi actus confessionis inchoatus sit; quia virtute continet delegationem jurisdictionis, quae per mortem delegantis amittitur, quando res est integra.

quoties in ipsamet gratia expresse non ponitur talis limitatio.

10. *Objectio.* — *Objectioni satisfit.* — *Instantiae occurritur.* — Sed objicit aliquis, nam habet hoc speciale difficultatem in hac gratia, quae simul includit concessionem jurisdictionis; haec enim non datur sacerdoti eligendo per hanc facultatem, donec actu designetur, et eligatur a poenitente; tunc autem non datur ab ipsomet poenitente, ut ex superioribus constat, sed danda est ab ipso met qui facultatem concessit; ab illo autem dari non potest, quia vel jurisdictionem jam non habet, vel omnino jam non est; neque etiam datur a successore, quia ipse non dedit facultatem. Ad hoc responderi potest primo, dari a successore, quatenus non revocando facultatem, virtute seu tacite illam ratam habet, sive hic tacitus consensus ex consuetudine, rationabilique interpretatione habeatur, sive etiam ex interpretatione juris. Dices: quid si pro aliquo tempore nullus succedat? Respondetur, nunquam deesse, qui jurisdictionem vel administrationem obtineat loco defuncti, quantum ad hunc actum efficiendum satis est; ut jurisdictione Episcopi devolvitur ad Capitulum, et sic de aliis. Secundo dicitur, jurisdictionem dari virtute prioris concessionis, atque adeo dari ab eo qui facultatem dedit, cuius virtus manet moraliter in ipso privilegio seu gratia dicto modo concessa; quod manifeste patet in hac facultate ipso jure data, quae perpetua est, et ipso jure datur jurisdictione sacerdoti sic electo, quae merito dici potest manare ab ipso auctore alii, quia non est verisimile velle privare subditum hoc sacramento, maxime quando in hoc peccaret et injustitiam committeret. Quartus casus est, quando poenitens habet rationabilem causam non confitendi ipsi parochio, et scit talem causam esse notam ipsi parochio; nam tunc parochus tenetur facultatem dare, et ideo merito presumitur eam dare. Est vulgare exemplum de femina, quae cum suo proprio parochio peccavit; nam hoc ipso censetur posse alteri confiteri ex presumptione facultate ejusdem parochi.

12. *An sufficiat facultas petita et non obtenta.* — Cum hac dubitatione conjuncta est alia, utrum scilicet sufficiat haec facultas petita, quamvis non sit obtenta; in multis enim casibus videtur necessario hoc dicendum, alias manebunt poenitentes sine remedio ex sola iniuritate proprii sacerdotis, quod non videtur admittendum. Primum exemplum est, quando ipse parochus nec vult confessionem

Quarta dubitatio.

11. *Varii casus in quibus presumptione sufficiente videtur.* — *Primus.* — *Secundus.* — *Tertius.* — *Quartus.* — Quarto dubitari potest, an sufficiat aliquando haec facultas interpretativa seu presumpta. Quod dubium coincidere potest cum alio supra tractato de jurisdictione

subditi audire, neque ei facultatem dare, ut alteri confiteatur; tunc enim manifesta est vis et nōcumentum subditi. Secundum exemplum est, si ipse parochus sit ignorantissimus, aut scandalum præbeat pœnitenti in fide, vel in moribus, aut sigillum non servet, aut simile impedimentum habeat satis notum pœnitenti, qui facultatem petit, et obtinere ab eo non potest. Tertium exemplum est, si ex parte pœnitentis sit ingens verecundia, quæ interdum tantam inducit difficultatem, ut moralis impossibilitas existimetur; nam tunc etiam injuste negatur facultas; non est autem cogendus pœnitens, aut rem moraliter impossibilem facere, aut hoc sacramento privari. Quarto denique idem erit, quoties hæc facultas juste petitur et injuste negatur, quia semper procedit et applicari potest ratio facta.

13. *Quorundam opinio.*—Propter hos et similes eventus nonnulli auctores absolute dicunt posse aliquando subditum confiteri alieno sine licentia proprii, ut aliqui sumunt ex D. Thoma, et Bonaventura in 4, d. 21, in expositione litteræ, in fine, ubi quinque casus numerant, ex quibus quatuor non pertinent ad rem præsentem. Primus est de vagabundis, de quibus jam supra diximus non habere talem facultatem, sed suo modo habere sacerdotem proprium, cui tenentur confiteri, quamvis, quia facile illum mutant, et suo arbitrio habitationem eligunt, videantur perinde se habere, ac si suo arbitrio eligerent confessorem; re tamen vera ex vi sui status nunquam possunt confiteri alieno sine licentia proprii. Secundus casus est, si mutavit domicilium; sed tunc etiam jam non fit confessio alieno sine licentia proprii, sed ille, qui erat proprius, desinit esse talis, et alius acquiritur, cujus licentia jam desideratur, non alterius. Tertius casus est, si in aliena parochia peccavit; sed hoc non est verum, per se loquendo, quantum ad hoc forum, ut supra ostendi. Unde D. Thomas non videtur ponere hos casus ex propria sententia, nec examinat illos, sed solum ait, *quinque casus ponuntur*, et simpliciter refert illos. Quintus casus est de articulo necessitatibus, de quo jam egimus; quia in eo non proprie datur facultas libera pœnitenti; si enim potest proprio sacerdoti confiteri, debet id facere; sed ipsis sacerdotibus data est facultas pro illo articulo, quando vera est necessitas. Unde, si sint plures sacerdotes æquales, potest pœnitens eligere quem voluerit, non tam propter facultatem et privilegium de quo nunc agi-

mus, quam propter pluralitatem sacerdotum habentium jurisdictionem; sicut habens plures parochos, potest eligere quem maluerit. Solus ergo quartus casus ad rem præsentem pertinet, in quo D. Thomas solum ait, *propter malitiam sacerdotis*; Bonaventura vero addit, *propter ignorantiam, vel malitiam, quia, vel revelat confessionem, vel sollicitat ad malum*. Et in his casibus Bonaventura solum ait, licentiam petitam haberi pro obtenta. D. Thomas vero ait, in eis licere confiteri alii, quam proprio sacerdoti, sine ejus licentia. Et hoc modo loquitur etiam Palud., d. 17, q. 3, art. 3, qui prædictis casibus alios tres addit; sextus est de peregrinis, et septimus de scholaribus, qui majori ratione a præsentि quæstione excluduntur, quam vagabundi; octavus est de ratihabitione, de quo supra dictum est, et statim aliquid addemus.

14. *Supraposita opinio rejicitur.*—*Objectioni occurritur.*—Hic ergo loquendi modus, quod liceat aliquando confiteri alieno sine licentia proprii, formaliter et in rigore admitti non potest, omnem proprium comprehendendo, sive proximum, sive remotum, quia contraria regula statuit in c. *Omnis utriusque sexus*. Nec dici potest illud esse intelligendum regulariter et ordinarie, in casibus autem extraordinariis admittendas esse exceptiones; hoc, inquam, dici non potest, quia quod minister hujus sacramenti habere debeat jurisdictionem ordinariam, vel delegatam, non regulariter tantum necessarium est, sed infallibiliter et sine ulla exceptione, ut constat ex Concilio Tridentino et aliis superius citatis; si autem confessio in aliquo casu fieret alieno sine licentia proprii, ille nec jurisdictionem ordinariam haberet, quia supponitur esse alienus, nec delegatam, quia si non habet licentiam alicuius proprii, a nullo potest habere jurisdictionem delegatam; unde enim illam haberet? Quocirca, quando aliqui auctores graves dicunt, posse aliquando fieri confessionem alieno sine licentia proprii, vel non excludunt omnem proprium, sed tantum proximum, scilicet parochum, vel non excludunt omnem modum licentiae, sed expressum, et personale (ut sic dicam); dicunt enim fieri sine licentia proprii, quod fit sine licentia expressa, quamvis interveniat tacita, vel quod fit sine licentia hominis, ex licentia juris.

15. *Alia opinio.*—Dicunt igitur alii auctores, sufficere aliquando, ut hæc facultas sit

præsumpta tantum, quamvis non sit actu exhibita, seu declarata. Ita loquitur Medina, dicto Cod., q. de Multiplici licentia alieno confitendi; et idem a fortiori dicent, qui putant sufficere ratihabitionem. Et idem sentiunt Richard. in 4, d. 18, art. 2, q. 3, et Sylvest., verb. *Confessor*, 1, q. 18, specialiter in tertio casu supra positio, quando proprius non vult audire subditum pœnitentem. Alii vero dicunt in aliquibus casibus sufficere licentiam petitam, etiamsi non sit obtenta. Ita loquitur Bonavent. supra, et Richard., d. 17, art. 3, q. 7; et Adrian., q. 5 de Confess., dub. 3 et 8, citans Panormit. et alios in c. *Omnis utriusque sexus*; et idem sentit Palud., d. 17, q. 3, n. 19; et Gabr. ibi, q. 2, art. 3, dub. 4; Antonin., 3 p. tit. 17, c. 4; Angelus, verb. *Confessio*, 3, num. 15; Sylvest., verb. *Confessor*, 1, q. 6; Armilla, verb. *Absolutio*, num. 18; et Navarr. in dict. c. *Placuit*, n. 138 et seqq. Qui omnes fundantur in hoc, quod in illis casibus datur licentia a jure, quamvis a proprio parocho non obtineatur. Unde, secluso jure positivo, non sentiunt dicti auctores posse sufficere licentiam petitam et non obtentam. Posset autem aliquis opinari, in casibus præsertim supra positis secundo loco, sufficere ipsum jus divinum, et quasi naturale, supposita institutione; quia, cum subditus injuste tunc suo jure privetur, ipsum naturale jus concedit ei facultatem tuendi jus suum, vel subveniendi suæ necessitatis,

Prima assertio.

16. *Quando sufficiat facultatem esse præsumptam.*—*Differentia inter hanc facultatem et quacunque aliam.*—Nihilominus dicendum censeo primo, nunquam sufficere facultatem hanc esse præsumptam, nisi præsumptio fundetur in aliquibus signis, quæ sufficienter ac moraliter indicent præsentem voluntatem superioris concedendi hanc facultatem. Hæc sententia sumitur ex Palud., Gabr., Anton. et Adriano, locis citatis, et Henrie., Quodlib. 1, q. 30, 31 et 32, et Capreol. in 4, dist. 19, ad argum. cont. 3 conclus.; Victoria, Soto, et aliis supra citatis, negligib; ratihabitionem sufficere ad hanc jurisdictionem, nisi de præsenti; est enim eadem ratio de jurisdictione et de hac facultate, quia hæc facultas involvit delegationem jurisdictionis. Et perinde etiam est uti nomine præsumptionis ac ratihabitionis; nam præsumptio nihil aliud est quam existimatio quædam de voluntate superioris sufficiente ad concedendam hanc facultatem; aut ergo existimatio illa est tantum de beneplacito futuro superioris, quod nimur approbat factum, etc., aut est de præsenti voluntate, per quam concedit facultatem. Priori modo non potest sufficere præsumpta facultas, quia non sufficit ad dandam jurisdictionem de præsenti, sine qua præsens absolutio et confessio nulla est, nec potest rata fieri propter beneplacitum postea subsecutum; quæ omnia satis constant ex supradictis. Unde est magna differentia inter hauc facultatem, et quacunque aliam, quæ solum requiritur ad operandum sine culpa; nam in aliis sæpe potest sufficere licentia præsumpta, quando major haberi non potest, quia per epikiem sæpe excusat homo ab obligatione legis. At vero ad concedendam novam jurisdictionem, illa præsumptio non sufficit, quia jurisdictione non delegatur sine actu positivo voluntatis delegantis; hæc autem præsumptio neque supponit, neque indicat talem actum.

17. At vero secus erit si præsumptio sit de actu præsenti; tunc autem necesse est, ut talis præsumptio fundetur in aliquibus signis moraliter sufficientibus ad ostendendam talam voluntatem, et ita illa facultas non est tantum præsumpta, sed data, quamvis fortasse non fuerit data per signa adeo expressa, sicut dari posset; quod si hac ratione dicatur præsumpta, est quæstio de nomine; tamen, quia vox in rigore hoc non significat, et potest esse occasio erroris, ideo non est ita loquendum sine sufficienti declaratione. Quando autem indicia hujus facultatis sint sufficientia, si alioqui non habent expressam significationem voluntatis superioris, est quidem difficile ad explicandum, et vix potest hoc admitti, nisi ubi consuetudo declarat tacitum superioris consensum, ut in superioribus declaratum est. Nam, si absque alia consuetudine, curatus, verbi gratia, videat alienum sacerdotem suorum parochianorum confessiones audire, licet taceat, non statim præsumitur sufficienter facultatem dare (quidquid Medina supra dicat), quia fortasse tacet tolerando, quia non potest impeditre sine rixa, sive aliis incommodis, vel quia putat talem sacerdotem haberet jurisdictionem ab Episcopo, seu ex alio privilegio; nisi ergo alia indicia adjungantur, id satis non est, et præsertim quando potest pœnitens de voluntate sui pastoris certus fieri.

18. *Quatuor casus explicantur.*—*Primus.*—*Secundus.*—Ex his infero, in quatuor casibus

primo loco positis non licere confiteri alieno sine licentia proprii. Nam, si parochus discedat nullo vicario relieto, ad Episcopum vel vicarium ejus recurendum est, vel ad sacerdotes generaliter ab illis habentes jurisdictionem delegatam, vel ad privilegiatos a Papa, quia sola parochi absentia non dat facultatem, et moraliter loquendo, et juxta communem usum omnium, illud non est sufficiens signum talis voluntatis, nec consuetudine aliqua hoc est introductum, aut ullo jure fundari potest. Nunquam etiam superior privat jure suo propter negligentiam inferioris, argumento cap. 2 de Concessione præbenda. In eo ergo casu jus devolvitur ad Episcopum, et ab eo est petenda facultas. Neque est simile, quando parochianus, iter faciendo, absens est a parochia, tum quia consuetudo illi favet; tum etiam quia tunc proprie non datur illi facultas eligendi confessorem suo arbitrio, sed subjicitur proprio sacerdoti illius loci in quo invenitur. Atque idem est in secundo casu, quando parochus moritur, vel repente sensum amittit; nulla enim consuetudine introductum est, ut parochiani statim habeant hanc facultatem, nec ibi intervenit aliquid signum voluntatis dandi illam, ut per se patet. Idemque censeo si parochus excommunicetur, aut suspendatur nominatim, ac publice (antea enim non est impeditus, præsertim respectu subditorum, post Extravag. *Ad evitanda*, de qua postea), nam eadem ratio in illo casu procedit, et Episcopi debent statim providere ovibus, quando parochum jurisdictione privant.

19. *Tertius. — Quartus.* — Idem censeo in tertio casu, quia nolle audire subditum volentem confiteri, nullum signum est facultatis datae ad confitendum aliis, quia potest parochus velle alio tempore audire, seu differre confessionem. Item potest nihil cogitare de tali facultate, sed solum nolle tunc illud onus subire. Et præterea, cum possit subditus clare petere talem facultatem, irrationaliter vult tali presumptione uti. Quæ ratio etiam in quarto casu procedit; nam quamvis subditus habeat rationabilem causam, et hæc sit nota superiori, non præterea facit illi facultatem confitendi cui voluerit; quod enim ibi est signum talis voluntatis? aut in quo fundatur hæc consecutio? Maxime cum possit in tali casu parochus non dare hanc facultatem, sed vices suas alicui committere. Unde, in exemplo ibi adducto falsum est licere feminæ, quæ cum parochio deliquerit, statim eligere suo ar-

bitrio confessorem absque alia licentia parochi, ut recte contra Richardum notavit Medina supra, in propria quæstione de illo exemplo. Et ratio est eadem. Nam imprimis, quamvis femina peccaverit cum sacerdote, non statim fit ille inhabilis ad audiendam confessionem talis peccati, quia nullo jure positivo hoc prohibitum est; nullibi enim extat; neque etiam est contra jus divinum, aut naturale, quia potest esse emendatus, et potest rite ac sancte facere sacramentum. Deinde, si talis femina timeat periculum, etc., tunc nihilominus debet petere facultatem, quia in hoc nullum est periculum. Quid autem facere debeat, si non concedatur, pertinet ad secundum punctum.

Secunda conclusio.

20. *Non satis esse facultatem petitam et non obtentam.* — Dico ergo secundo, ut hoc sacramentum valide fiat, non satis esse hanc facultatem petitam et non obtentam. Hanc assertionem sumo ex D. Thoma in 4, d. 17, q. 3, art. 3, q. 4, ad 5 et 6, ubi ait, in hujusmodi casibus ita se debere penitentem gerere, tanquam eum qui non habet copiam confessorum; et Opuscul. 49, ob hanc causam dicit, superiore negantem injuste hanc facultatem, et sibi, et subdito damnationem acquirere, sibi, quia peccat mortaliter, subdito, quia privat illum utilissimo remedio. Idem tenet Alens., 4 p., q. 77, memb. 3, art. 1, ad 1; Marsil. in 4, q. 12, art. 1, 4 part. illius, conclus. 2, ad 4 et 5 contra illam; Soto in 4, d. 18, q. 4, art. 2; Victoria in Sum., num. 145; Cano, dict. *Select.*, part. 5; Ledesma, 2, part. 4, q. 7, art. 5, dub. 1 et 2. Et probatur, quia sola petitio facultatis non satis est ad obtinendam jurisdictionem; quin potius hoc ipso quod negatur facultas a proprio sacerdote, evidens est ab illo non dari jurisdictionem, quandoquidem ex negatione constat non dare talem facultatem; nec voluntas debita, seu potius obligatio volendi sufficit ad conferendam jurisdictionem, nisi voluntas adsit, ut per se notum est; quia aliud est debere, aliud facere seu solvere.

21. Rursus, negante facultatem proprio sacerdote, non statim ipso jure vel facto dat illam aliquis superior. Quia vel hoc est ex sola presumptione, et hoc nullius momenti est, ut ex dictis patet, quia ibi nullum intervenit signum talis concessionis, nec aliqua consuetudo, vel quidpiam simile, quod ostendat in superiori talem voluntatem. Vel hoc est

virtute alicujus juris positivi, et hoc nullum est, ut ex dictis patet; nam, si aliquod esset, esset maxime citatum c. *Placuit*, illud autem non loquitur de hac re, ut ostendimus. Vel hoc est ex vi juris divini positivi dantis jurisdictionem omnibus sacerdotibus, vel facultatem eligendi confessorem omnibus fidelibus, quandoquaque cessat obligatio confitendi proprio sacerdoti; et hoc etiam supponit falsum fundamentum, ut late in superioribus tractatum est, quia Christus nullam talem facultatem concessit omnibus fidelibus, neque ullus sacerdos potest habere hanc jurisdictionem delegatam, nisi mediante aliquo sacerdote proprio. Vel denique quia hoc est ex vi juris naturalis, supposita institutione, et hoc etiam est fictum et sine fundamento. Nam, licet aliquis injuste privetur re sibi debita, non statim ei conceditur ipso jure naturali. Item, quia hæc jurisdiction ab aliquo danda est; non datur autem ab aliquo homine, ut ostensum est; dicere autem quod detur a Christo, fictum ac voluntarium est; nam, licet easu, vel injuria desit necessarium remedium ad salutem institutum, non statim Christus ipse dispensat, vel providet aliud; ut si desit aqua ad baptismum quantumvis necessarium, non statim dispensat Christus ut sufficiat vinum. Sic ergo, si deest jurisdiction, et per aliquam ordinariam et debitam viam non datur, non præterea statim immediate datur ab ipso Christo propter unius necessitatem, vel alterius injuriam. Et confirmantur hæc omnia, quia generalis regula juris est, ut nemo confiteatur alieno sine licentia proprii, in cap. *Omnis utriusque sexus*; et in aliis iuribus solum additur exceptio de articulo mortis, ut si in eo sit necessitas ministri alieni, confessio fieri possit cuilibet sacerdoti; et hoc ipsum censemus a primis pastoribus Ecclesiæ concessum, et consuetudine, ac jure firmatum; ergo non licet nobis aliam exceptionem facere, præsertim, quia, ut aiunt, exceptio firmat regulam in contrarium.

22. *Alii qualior casus exponuntur.* — Ad casus ergo secundo loco positos primum in genere dicendum est, peccare graviter sacerdotem proprium, qui in illis casibus facultatem negat, quod in primo et secundo casu est manifestum; et in tertio merito idem docuit Navarrus in Sum., c. 7, n. 8, et in dicto cap. *Placuit*, num. 150. Imo significat D. Thomas citatis locis, satis esse, ut poenitens dicat se habere rationabilem causam petendi illam facultatem, ut pastor illam debeat concedere,

DISPUTATIO XXVIII.

DE SACERDOTE IDONEO UT ELIGATUR, SEU ILLI JURISDICTION HÆC DELEGETUR.

Quamvis in quolibet sacerdote ministrante hoc sacramentum necessarium sit, ut ad hoc munus peragendum sit idoneus, specialiter tamen hoc inquirimus de sacerdote alieno.